

УДК 340.12+341

DOI 10.31732/2708-339X-2023-10-28-33

ВПЛИВ АНТИДЕМОКРАТИЧНИХ ВЕКТОРІВ ОРІЄНТАЦІЇ УГОРСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ НА РЕАЛІЗАЦІЮ ЇЇ ЗОВНІШНІХ ФУНКЦІЙ ТА ВІДНОСИН З УКРАЇНОЮ

Француз А.Й.,

*Герой України, Заслужений юрист України, доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри державно-правових дисциплін
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК»
м. Київ, вул. Табірна, 30-32, Україна, 03113
e-mail: AnatoliyFJ@krok.edu.ua
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2861-1252>*

THE INFLUENCE OF ANTI-DEMOCRATIC VECTORS OF THE ORIENTATION OF THE REPUBLIC OF HUNGARY ON THE IMPLEMENTATION OF ITS EXTERNAL FUNCTIONS AND RELATIONS WITH UKRAINE

Frantsuz A.Yo.,

*Hero of Ukraine, Honored Lawyer of Ukraine,
Doctor of Legal Sciences, Professor,
Head of the department of state and legal disciplines of «KROK» University,
Kyiv, Tabirna St., 30-32, Ukraine, 03113
e-mail: AnatoliyFJ@krok.edu.ua
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2861-1252>*

Анотація. Україно-угорські відносини є неоднозначні, хоча Угорщина була однією з перших, хто визнав Україну як незалежну, демократичну та правову державу. Історія пам'ятає, коли відносини були досить добросусідськими, це той період, коли угорські урядовці щиро дотримувалися курсу своїх зовнішніх функцій: міжрегіональне добросусідство; захист і підтримка національних меншин за кордоном; робота в напрямку ЄС та НАТО. Питання демократичного, гуманного ставлення до людини завжди є актуальною темою. Особливого значення цей напрямок набув після Другої світової війни, після звірства та жорстокості нацистів, безжального, нелюдського ставлення до населення, особливо дітей. З того часу відбулося багато історичних подій. Більшість цивілізованих країн стали на шлях перебудови власних ідей та переконань на демократичний лад, докладають максимум зусиль аби події Другої світової війни не повторилися, і навіть на випадок загострення ситуації вирішувати їх виключно переговорним, мирним процесом, але не силою. Російська федерація продовжила по суті існування тієї ж радянської доктрини співіснування. Досить тривалий час у світі була гармонія, світ ще оговтався від жахаючих історичних подій, але вже почали створюватися нові технології, досліджувалися океан та космос, зароджувалися нові теорії походження життя, походження людини і т.д., аж поки одного дня все це звелось нанівець. Глобалізація устремління, імперські амбіції окремих маніакально спрямованих політиків та їх направленість до розхитування та руйнації гармонії миру і безпеки, розв'язання повномасштабної війни проти України російською імперіалістичною клікою, ситуація на міжнародній арені почала динамічно трансформуватися, змінюватися почалися й окремі цінності, і підходи європейських країн, зокрема, в першу чергу, Угорщини.

Ключові слова: Україна, ЄС, зовнішні функції, Угорщина, антидемократичні засади, україно-угорські відносини, імплементація, адаптація, реформи законодавства, державна інтеграційна політика, механізми адаптації, європейська інтеграція, міжнародні принципи і стандарти.

Формул: 0, рис.: 0, табл.: 0, бібл.: 7.

Abstract. *Ukrainian-Hungarian relations are ambiguous, although Hungary was one of the first to recognize Ukraine as an independent, democratic, and legal state. History still remembers when relations were quite good-neighborly, this is the period when Hungarian government officials sincerely adhered to the course of their external functions: interregional good-neighborliness; protection and support of national minorities abroad; work towards the EU and NATO. The issue of democratic, humane treatment of people is always a relevant topic. This direction gained special importance after the Second World War, after the brutality and brutality of the Nazis, the merciless, inhuman treatment of the population, especially children. Since then, many historical events have taken place. Many civilized countries have embarked on the path of restructuring their own ideas and beliefs into a democratic system and are making maximum efforts to prevent the events of the Second World War from repeating themselves, and even in the event of an aggravation of the situation, to resolve them exclusively through a negotiated, peaceful process, but not by force. The Russian Federation essentially continued the existence of the same Soviet doctrine of coexistence. For quite a long time there was harmony in the world, the world was still recovering from terrible historical events, new technologies began to be created, the ocean and space were explored, new theories of the origin of life, the origin of man and so on were born, until one day it all came to nothing. The globalization of aspirations, the imperial ambitions of certain maniacal politicians and their orientation towards the destabilization and destruction of the harmony of peace and security, the unleashing of a full-scale war against Ukraine by the Russian imperialist clique, the situation on the international arena began to dynamically transform, individual values and approaches of European countries also began to change primarily Hungary.*

Keywords: *Ukraine, EU, external functions, Hungary, anti-democratic principles, Ukrainian-Hungarian relations, implementation, adaptation, legislative reforms, state integration policy, adaptation mechanisms, European integration, international principles and standards.*

Formulas: 0, fig.: 0, tabl.: 0, bibl.:7.

Постановка проблеми. Питання антидемократичних векторів орієнтації Угорської Республіки, реалізація їх зовнішніх функцій та вплив на відносини з Україною є вкрай актуальним питанням, враховуючи реальності негативних меседжів у бік України і негативних наслідків реальності сьогодення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В ході підготовки даної наукової статті використовувались міжнародні та національні джерельні бази даних, а також наукові розвідки О. Волянюк, Д. Тужанського та В. Золтана Казая.

Не вирішені раніше проблеми загальної частини. Здійснена наукова спроба висвітлення окремих антидемократичних підходів Угорщини як країни Європейського Союзу, що йде всупереч демократичним цінностям, які впливають на реалізацію їх зовнішніх функцій та відносин з Україною.

Формулювання цілей статті. Основною метою даної статті є

дослідження питання впливу антидемократичних векторів орієнтації Угорської Республіки на реалізацію їх зовнішніх функцій та відносин з Україною.

Виклад основного матеріалу. Питання демократичного, гуманного ставлення до людини завжди є актуальною темою. Особливого значення даний напрямок здобув після Другої світової війни, після жорстокості нацистів та безжального ставлення до дорослих і дітей. З того часу відбулося ще багато інших історичних подій, але світова демократія робила все, щоб не повторилось подібне. Більшість цивілізованих країн стало на шлях демократичної перебудови власних ідей та переконань. Докладають максимум зусиль аби події Другої світової війни не повторилися, і навіть на випадок загострення ситуації вирішувати їх виключно мирним, переговорним процесом, але не військовою силою, чи застосовуючи інші важелі впливу. Після зникнення у 1990 році з політичної

мапи світу СРСР, на світовій арені з'явилися нові держави, в тому числі й Угорщина, а в 1991 році Україна. Радянська облуда перестала існувати, натомість з'явилася «російська федерація», яка продовжила по суті тління тієї ж радянщини. Досить тривалий час у світі існувала певна гармонія, світ ще оговтався від жахаючих історичних подій, почали створюватися різні новітні технології, досліджувалися океан та космос, успішно вивчалися теорії зародження життя, походження людини і т.д., але негативні глобалістичні виклики, породжені політичними збоченнями, роблять спроби зміни світового демократичного устрою.

24 лютого 2022 року вже ввійшло в історію сучасної України, як початок знищення незалежної та суверенної держави – України. Слід зазначити, що починаючи ще з 2014 року питання євроінтеграції стало не просто бажаним курсом, а необхідністю виживання. Саме в цей час, на наш погляд, політика подвійних стандартів дала свої негативи.

Україно-угорські відносини досить часто були токсичними, але не можна не зауважити, що Угорщина одна з перших, хто визнав Україну як незалежну, демократичну та правову державу. Стосунки були досить добросусідськими, демократичними, це той період, коли угорці щиро дотримувалися курсу своїх державних демократичних зовнішніх функцій і виконували їх без політичного «накипу», а з позиції міжнародного права, керуючись принципами демократії:

1. Міжрегіональне добросусідство;
2. Захист і підтримка національних меншин за кордоном;
3. Робота в напрямку ЄС та НАТО [1, с. 57-59].

Проте з розвитком глобалістичних технологій,

розхитуванням і руйнацією гармонії миру та безпеки, з розв'язанням війни «російською федерацією» проти України, ситуація на міжнародній арені почала трансформуватись, знівельовуватись і змінюватися почалися й цінності деяких європейських держав, у тому числі у досить негативному плані, зокрема Угорщини, під досить токсичною позицією В. Орбана.

За даними Тужанського Д., напередодні парламентських виборів 2022 року В. Орбан і його команда дуже вмילו сфокусували свою кампанію на військових, але насправді антивоєнних та ізоляціоністських темах, а також «засіяли» виборців низкою соціальних пільг. У той час як багато інших європейських урядів змагалися, хто краще допоможе Україні, Будапешт обрав абсолютно протилежну нішу. Пропагандистська машина запрацювала на повну потужність, щоб поширювати і доводити тезу про те, що Угорщина повинна триматися осторонь цієї війни і не ставати на чийсь бік. Мабуть, найганебнішою тезою, яку просував режим В. Орбана, була ідея про те, що надання Україні зброї для захисту від російської агресії лише затягне війну, а тому війну слід припинити і негайно розпочати мирні переговори. І найбільш цинічно В. Орбан називає саму Угорщину, а не Україну, головною жертвою цієї війни, чітко заявляючи, що його країна та її інтереси стоять на першому місці. Ці та багато інших тез угорської пропаганди можуть здатися абсурдними, але вони повторюються знову і знову з усіх угорських джерел з великим ефектом. Багато людей щиро вірять у вигадану реальність. Навіть якби уряд хотів, він не міг би просто відмовитися від неї. Немає сумнівів, що угорська пропаганда часів В. Орбана вже увійшла в підручники з політології та зв'язків з громадськістю [2].

Як бачимо, дружні відносини з росією не проходять безслідно, що у

свій час ще слугує й підтримці війни в Україні. А їх пропагандистські дані лише демаркують зовнішні функції в частині як добросусідства, так і роботи в напрямку ЄС, адже повністю є протилежними. Напрошуються цілком зрозумілі висновки. Така позиція Угорщини протирічить членству в ЄС.

Європарламентарі у свій час засуджують «свідомі та систематичні зусилля угорського уряду», спрямовані на підрив європейських цінностей. На думку євродепутатів, нездатність ЄС вжити рішучих заходів призвела до появи в Угорщині «гібридної системи виборчої диктатури», тобто конституційного режиму, в якому вибори проводяться, але не дотримуються демократичні норми і стандарти. Незалежність судової влади, корупція та свобода людини повинні бути маркерними питаннями для депутатів Європарламенту, які все ще залишаються стурбованими кількома сферами, пов'язаними з демократією та фундаментальними правами в Угорщині. До них відносяться:

1. Функціонування конституційної та виборчої системи;
2. Незалежність судової влади та інших інституцій і права суддів;
3. Корупція та конфлікт інтересів;
4. Конфіденційність і захист даних;
5. Свобода вираження поглядів, включаючи плюралізм засобів масової інформації;
6. Академічна свобода;
7. Свобода віросповідання;
8. Свобода об'єднань;
9. Право на рівне ставлення, включаючи права ЛГБТ;
10. Права осіб, які належать до етнічних меншин, включаючи ромів та євреїв, та захист від мови ворожнечі щодо цих меншин;
11. Основні права мігрантів, шукачів притулку та біженців;

12. Економічні та соціальні права [7].

У зазначеному контексті не можемо не погодитись з позицією парламентського доповідача по Угорщині Гвендолін Дельбос-Кофілд: «Угорщина не є демократією. З огляду на те, що верховенство права в Угорщині відступає з тривожною швидкістю, для парламенту було як ніколи актуально зайняти таку позицію. Це має стати тривожним сигналом для Європейської Ради та Європейської Комісії» [3]. І ця реальність повинна дати поштовх до реальних демократичних дій.

Як пише Віктор Золтай Казай, конституційною реформою 1989-1990 років Угорщина ознаменувала перехід від соціалістичної диктатури до ліберальності конституційної демократії [4], що безперешкодно створило клімат для європейських підходів в країні, як і проголошує стаття 2 Договору ЄС – «Союз ґрунтується на цінностях поваги до людської гідності, свободи, демократії, рівності, верховенства права та поваги до прав людини, включаючи права осіб, які належать до меншин. Ці цінності є спільними для держав-членів у суспільстві, в якому панують плюралізм, недискримінація, толерантність, справедливість, солідарність і рівність між жінками та чоловіками» [5]. Проте з часом ці цінності почали систематично порушуватися та ставати неактуальними для угорського середовища, що в свій час перекреслює нанівець їх декларування демократичних зовнішніх функцій та стимулює будувати Україною умовно стіну на кордоні з угорцями і вводити для них візовий режим, як і для росіян.

Варто відзначити, як пише Волянук О., що випробування демократії війною – одне з найскладніших і найжорстокіших. Воно є жорстоким, але ці стресові

випробування не з'являються раптово. Вони з'являються в результаті тривалого нехтування і систематичного «провалу». Вони з'являються в результаті організаційного «провалу» набагато простішому і складнішому рівні випробувань. До них відносяться накопичення невиконаних завдань, провалених «тестів» і загальне проблемне зволікання [6]. Тож припускаємо, що така поведінка угорців є не раптово сформованою, їх посягання на український суверенітет мали місце і раніше в питанні Закарпаття, проте дипломатичним шляхом пом'якшувалося, але не вирішувалося, що в свій час дало поштовх новій хвилі негативізму і подвійних стандартів.

Антидемократичні позиції Угорської Республіки безумовно впливають на стан українсько-угорських дипломатичних відносин, причинами виступають, як справедливо зазначає Тужанський Д., що до 2022 року Україна майже не висвітлювалася у ЗМІ, за винятком тем, пов'язаних із закарпатською нацменшиною. Та й загалом угорському суспільству, фахівцям і політикам бракує системних знань про свого найбільшого сусіда. І цей брак знань створює найкращий ґрунт для міфів та маніпуляцій щодо

України. Більше того, російські та угорські політики зробили спільний внесок у створення та поширення міфів. Це і міф про «штучну державу», нібито зіткану з історичних земель сусідніх країн, і «сумнівне» існування етнічних українців. А також уявлення про те, що сучасна Україна – це невдала держава, яка перебуває на межі розпаду і тримається завдяки західному «зовнішньому управлінню» на чолі з США. А в Угорщині після Революції Гідності можна буде почути впевнені заяви про постійні утиски етнічних меншин у постреволюційній Україні, оскільки до влади прийшли націоналісти (можливо навіть нацисти), які намагаються всіх асимілювати і зробити українцями. І, звичайно, улюблений наратив росії про «громадянську війну» в Україні [2].

Висновки. Отже, можемо констатувати, що на даний час угорці створили хибну і протиправну позицію, що погіршує й має значний негативний вплив відносин з Україною та стали на шлях антидемократичної держави Європейського Союзу. Таку позицію вони демонструють і це є антидемократично, що у свій час впливає на реалізацію їх зовнішніх функцій, як європейської держави.

Література:

1. A Magyar Köztársaság nemzetközi kapcsolatainak és külpolitikai tevékenységének eseményei és dokumentumai. Magyar Külpolitikai Évkönyv. A Külügyminisztérium Dokumentációs Főosztálya. Bp.: Vadas, 1990. 337.old.
2. Тужанський Д. Міністерство правди Орбана. Як працює антиукраїнська та антизахідна пропаганда в Угорщині. URL: <https://www.euointegration.com.ua/articles/2023/05/26/7162473/> (дата звернення: 07.09.2023).
3. Європарламент: Угорщину більше не можна вважати повноцінною демократією. URL: <https://jur-gazeta.com/golovna/evroparlament-ugorshchinu-bilshe-ne-mozhna-vvazhati-povnocinnoyu-demokratieyu.html> (дата звернення: 07.09.2023).
4. [Viktor Zoltán Kazai](#) The Instrumentalization of Parliamentary Legislation and its Possible Remedies: Lessons from Hungary. URL: <https://juspoliticum.com/article/The-Instrumentalization-of-Parliamentary-Legislation-and-its-Possible-Remedies-Lessons-from-Hungary-1309.html> (дата звернення: 07.09.2023).
5. CONSOLIDATED VERSION OF THE TREATY ON EUROPEAN UNION. URL: https://eur-lex.europa.eu/eli/treaty/teu_2012/art_2/oj (дата звернення: 07.09.2023)
6. Волянюк О. Загрози демократії в Європі: угорський прецедент. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2022/12/8_Volianiuk-1.pdf (дата звернення: 07.09.2023).

7. Висоцька Т. Угорщина – більше не демократія. Але чи матиме це наслідки для Орбана?
URL: <https://www.euointegration.com.ua/articles/2022/09/15/7146853/> (дата звернення: 06.09.2023).

References:

1. A Magyar Köztársaság nemzetközi kapcsolatainak és külpolitikai tevékenységének eseményei és dokumentumai. Magyar Külpolitikai Évkönyv. A Külügyminisztérium Dokumentációs Főosztálya. Bp.: Vadas, 1990. 337.old.

2. Tuzhanskyi D. Ministerstvo pravdy Orbana. Yak pratsiue antyukrainska ta antyzakhidna propahanda v Uhorshchyni. Available at: <https://www.euointegration.com.ua/articles/2023/05/26/7162473/> (Accessed 07.09.2023).

3. Ievroparlament: Uhorshchynu bilshe ne mozhna vvazhaty povnotsinnoiu demokratiieiu. Available at: <https://yur-gazeta.com/golovna/evroparlament-ugorshchinu-bilshe-ne-mozhna-vvazhati-povnocinnoyu-demokratieyu.html> (Accessed 07.09.2023).

4. [Viktor Zoltán Kazai](#) The Instrumentalization of Parliamentary Legislation and its Possible Remedies: Lessons from Hungary. Available at: <https://juspoliticum.com/article/The-Instrumentalization-of-Parliamentary-Legislation-and-its-Possible-Remedies-Lessons-from-Hungary-1309.html> (Accessed 07.09.2023).

5. CONSOLIDATED VERSION OF THE TREATY ON EUROPEAN UNION. Available at: https://eur-lex.europa.eu/eli/treaty/teu_2012/art_2/oj (Accessed 07.09.2023).

6. Volianiuk O. Zahrozy demokratii v Yevropi: uhorskyi pretsedent. Available at: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2022/12/8_Volianiuk-1.pdf (Accessed 07.09.2023).

7. Vysotska T. Uhorshchyna – bilshe ne demokratiia. Ale chy matyme tse naslidky dlia Orbana?
URL: <https://www.euointegration.com.ua/articles/2022/09/15/7146853/> (Accessed 06.09.2023).

Стаття надійшла до друку 10.11.2023 року